

Ogólnopolska konferencja naukowa Język — urząd — prawo, Bydgoszcz, 9–10 października 2014

W dniach 9–10 października 2014 roku na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa Język — urząd — prawo. Konferencja była kontynuacją rozpoczętych w 2005 roku interdyscyplinarnych cykli spotkań poświęconych różnorodnym zależnościom pomiędzy językiem a innymi elementami rzeczywistości. Na przestrzeni ostatnich lat poruszano następujące zagadnienia: Język — historia — polityka (2006), Język — społeczeństwo — wartości (2007), Język — biznes — media (2008), Język — tekst — kultura (2009), Język — rytuał — płęć (2010), Język — natura — cywilizacja (2011), Język — wielokulturowość — tożsamość (2012), Język — estetyka — sztuka (2013). Tegoroczne pole badawcze dotyczyło szeroko rozumianych związków pomiędzy językiem, urzędem a prawem.

Organizatorami konferencji byli pracownicy Komisji Językoznawczej Bydgoskiego Towarzystwa Naukowego oraz Zakładu Stylistyki i Pragmatyki Językowej Instytutu Filologii Polskiej i Kulturoznawstwa. Obrady toczyły się w salach Instytutu Filologii Polskiej i Kulturoznawstwa w Bydgoszczy, przy ul. Jagiellońskiej 11.

Konferencja miała interdyscyplinarny charakter. Do udziału zostali zaproszeni nie tylko lingwiści, ale i literaturoznawcy, kulturoznawcy, a także reprezentanci innych dyscyplin humanistycznych.

W konferencji uczestniczyli badacze reprezentujący liczne środowiska naukowe w Polsce: toruńskie (Małgorzata Gębka-Wolak, Andrzej Moroz, Sebastian Żurowski, Iwona Kaproń-Charzyńska, Agnieszka Norwa, Paulina Rosalska), śląskie (Anna Nowakowska-Głuszak, Ksenia Gałuska, Anna Dolata-Zaród, Diana Jagodzińska, Angelika Kubik), bydgoskie (Agnieszka Kilińska-Pękacz, Marek Mrówczyński, Anna Łucarz, Sylwia Iglewska, Marta Ginther-Jakubczak, Ewa Górecka, Ryszard Strzelecki), krakowskie (Kamila Magdalena Wielgosz), lubelskie (Piotr Sorbet), warszawskie (Agnieszka Wiltos).

Uroczystego otwarcia konferencji dokonał Janusz Golinowski, prodziekan ds. dydaktycznych Wydziału Humanistycznego, który w imieniu organizatorów serdecznie przywitał przybyłych gości i życzył im owocnych obrad.

Po oficjalnym otwarciu rozpoczęły się obrady pod przewodnictwem Magdaleny Czachorowskiej, dyrektor Instytutu Filologii Polskiej i Kulturoznawstwa. Referaty o charakterze plenarnym wygłosili językoznawcy reprezentujący toruński ośrodek naukowy. Przedmiotem ich uwagi była płaszczyzna składniowa tekstów prawnych oraz eliptyczność (elipsa, jak zaznaczył autor referatu, charakteryzuje się powierzchownym brakiem składnika postulowanego wymaganiami konotacyjnymi komponentów zdania) przepisów prawa. Wysłuchano wystąpień M. Gębki-Wolak Wybrane problemy szyku w tekstach prawnych i A. Morozu Eliptyczność tekstów prawnych.

Obrady popołudniowe odbywały się w jednej sekcji, której przewodniczył A. Moroz. Uczestnicy wysłuchali referatów na temat tłumaczenia nazw instytucji (sądów) hiszpańskich na język polski (autorka porównała wybrane tłumaczenia nazw sądów i zestawiała je z tłumaczeniami dostępnymi na stronach Komisji Europejskiej, omówiła pojawiające

się różnice oraz podjęła próbę wyjaśnienia ich przyczyn) oraz podziału polsko-hispańskich faux amis na przykładzie słownictwa prawnego i prawniczego (autor analizował wybrane jednostki leksykalne należące do omawianych języków, których formy są częściowo lub całkowicie podobne, a które mają różne znaczenie). Jeden z referentów polemizował z artykułem Terminologia łacińska w pracy współczesnego prawnika: retoryczny ozdobnik czy warsztatowa konieczność?, będącym częścią zbiorowej monografii językoznawczo-prawniczej pt. Kultura języka polskiego w praktyce prawniczej pod redakcją Dariusza Kali i Emilii Kubickiej. Wystąpienie ostatniej prelegentki dotyczyło ochrony praw narodowych w Mołdawii (autorka zaznaczyła, że od 1991 roku, po uzyskaniu przez Mołdawię suwerenności, zaczęto wprowadzać ustawy chroniące mniejszości narodowe i od tego momentu w związku z ponownym organizowaniem się Polonii można mówić o zjawisku odrodzenia się polskości w Mołdawii).

Referaty wygłosili: A. Nowakowska-Głuszak Tłumaczenie nazw sądów hispańskich na język polski, P. Sorbet Typologia polsko-hispańskich fałszywych przyjaciół na przykładzie słownictwa prawnego i prawniczego, S. Żurowski Terminologia łacińska w pracy współczesnego prawnika — polemicznie, K.M. Wielgosz Mniejszość polska a ochrona praw mniejszości narodowych w Mołdawii.

Po przerwie obiadowej obrady kontynuowano w dwóch sekcjach. Sekcji A przewodniczyła Mirosława Wronkowska-Dimitrowa, sekcji B — Małgorzata Gębka-Wolak.

Łącznie wystąpiło siedmiu prelegentów. W sekcji A omówiono zastosowanie korpusu referencyjnego w badaniach terminologii z dziedziny prawa, podjęto próbę przedstawienia sposobu argumentacji w języku specjalistycznym na przykładzie francuskiego języka prawniczego oraz zanalizowano znamiona czynów zabronionych w wypadku zniesławienia oraz znieważenia (autorka we wstępie uściśliła definicje zniesławienia i znieważenia).

Referaty wygłosili: K. Gałuski Korpusy językowe w badaniach terminologii prawniczej, A. Dola-Zaród Argumentacja w tekstach prawniczych: analiza wyroków francuskiego Sądu Kasacyjnego, A. Kilińska-Pękacz Zniesławienie a znieważenie w polskim prawie karnym. Różnice językowe w zakresie znamion czynów zabronionych.

Na sekcję B złożyły się wystąpienia: I. Kaproń-Charzyńskiej List marketingowy — cechy

utożsamiające i fakultatywne, A. Norwy Skracanie dystansu w oficjalnej korespondencji akademickiej (na przykładzie e-maili doktorantów), M. Mrówczyńskiego Język orzeczeń sądów cywilnych, A. Łucarz O języku programów interwencyjnych. Ta część konferencji była poświęcona analizie cech formalnojęzykowych, semantycznych i pragmatycznych listu marketingowego, zjawisku skracania dystansu między nadawcą (doktorantami) a odbiorcą (pracownikiem sekretariatu studiów doktoranckich), próbie objaśnienia cech języka orzeczeń sądów cywilnych, ukazaniu współczesnej polszczyzny medialnej prezentowanej w programie interwencyjnym Sprawa dla reportera Elżbiety Jaworowicz.

Rozważaniom towarzyszyła ożywiona dyskusja, którą kontynuowano w trakcie zwiedzania Biblioteki Bernardynów, mieszczącej się przy ul. Długiej 41 w Bydgoszczy, oraz podczas uroczystej kolacji, którą zakończono pierwszy dzień obrad.

Drugi, a zarazem ostatni dzień konferencji rozpoczął się obradami w sekcji pod przewodnictwem E. Góreckiej, podczas których swoimi spostrzeżeniami dzielili się ze słuchaczami następujący referenci: A. Wiltos: Język polski jako język urzędowy — perspektywa europejska, S. Iglewska O zmianie imion (na podstawie danych z Urzędu Stanu Cywilnego i opinii wydanych przez Radę Języka Polskiego), M. Ginther-Jakubczak Nazewnictwo bydgoskich kancelarii prawnych w dwudziestolecu międzywojennym a dziś, P. Rosalska Przysłówki syngulatywne w terminologii prawnej i prawniczej, D. Jagodzińska, A. Kubik Co autor miał na myśli? — czyli jak czytać prawo na przykładzie Ustawy o wychowaniu w trzeźwości. Prelegenci zastanawiali się nad urzędowością języka polskiego, zmianą imienia, dawnymi i współczesnymi nazwami własnymi kancelarii prawnych mieszczących się w Bydgoszczy. Pokazano na wybranych przykładach, że transfer wybranych przysłówków syngulatywnych z poziomu języka naturalnego na poziom terminologii może się wiązać z istotnymi modyfikacjami komponentów ich znaczeń, a także wskazano na nieprecyzyjność treści przepisów prawa i trudności w ich odbiorze oraz nieuwzględnianie w prawie rzeczywistości internetowej.

Ostatnia część obrad, której moderatorką była M. Czachorowska, miała charakter plenarny. Rozpoczęła się od wystąpienia E. Góreckiej dotyczącego wizerunku urzędnika w poezji Konstantego I. Gałczyńskiego: „Spina pilnie poufnie”.

O poetyckim obrazie urzędnika i jego języka w liryce K.I. Gałczyńskiego. Jako ostatni prelegent głos zabrał R. Strzelecki, prezentując Rolę przysięgi w ustanawianiu instytucji i wypełnianiu jej misji.

Podczas konferencji wygłoszono dwadzieścia referatów, które można podzielić na dwa zasadnicze bloki: lingwistyczno-kulturowy oraz literaturoznawczy. Wystąpienia spotkały się z wielkim uznaniem uczestników. Dyskusje były bardzo dynamiczne, a przede wszystkim zachęcały do kolejnych rozważań. Prelegentów pytano nie tylko o metodologię ich badań, ale również o kwestie szczegółowe, które były motorem do dalszej wymiany poglądów niejednokrotnie przenoszonej w kuluary.

Podsumowania i zamknięcia konferencji dokonała M. Czachorowska. Podziękowała wszystkim referentom i dyskutantom za tak liczne przybycie. Wyraziła wdzięczność za organizację tegorocznego spotkania pracownikom Komisji Językoznawczej Bydgoskiego Towarzystwa Naukowego i Zakładu Stylistyki i Pragmatyki Językowej Instytutu Filologii Polskiej i Kulturoznawstwa Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy.

Sylwia Iglewska
Uniwersytet Kazimierza Wielkiego
w Bydgoszczy